

THE ROADS TO EUROPEAN DEMOCRACY **TRANSEUROPA CARAVANS**

Summary of the Electronic Report

SL

This publication is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020). The content of this publication represents only the views of the author and is their sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

EUROPEAN
ALTERNATIVES

krytyka
polityczna

TRANSEUROPA CARAVANS: CESTY K EURÓPSKEJ DEMOKRACII

Jedným z kľúčových práv občanok a občanov Európskej únie (EÚ) je právo slobody pohybu. Aj keď sa počet mobilných občanok a občanov EÚ nedávno zdvojnásobil – v roku 2019 bolo napočítaných vyše 17 miliónov tých, ktorí žijú a pracujú v inom členskom štáte EÚ, než kde sa narodili – len zanedbateľné množstvo z nich sa zúčastňuje na komunálnych a európskych voľbách. Ich nízka volebná účasť je znepokojujúcim trendom, ktorý môže viesť k ich vylúčeniu z procesu demokratického podieľania sa na politike EÚ.

Táto skutočnosť bola jedným z dôvodov, prečo sa vo volebnom roku 2019 tím aktivistiek a aktivistov z projektu Transeuropa Caravans ujal roly mentorov vzdelávajúcich občianky a občanov v oblasti ich práv a zodpovedností v rámci európskej politiky. Počas jari a jesene roku 2019 sa posádkam karavanov podarilo kontaktovať viac ako 5000 ľudí na takmer 80 miestach v 38 mestách v 15 európskych štátoch; stretávali sa s európskymi občiankami a občanmi, načúvali ich príbehom, pomáhali v ich úsilí a propagovali využívanie volebných práv a volebnej participácie tých, ktorí žijú a pracujú v zahraničí. Leitmotívom celého projektu bolo objasňovanie európskych tém a rôznych spôsobov zapájania sa do využívania svojho práva slobodného pohybu pri spájaní síl v boji za demokraciu naprieč štátnymi hranicami.

Cesty uskutočnené na jar 2019:

1. Stredoeurópska a východoeurópska cesta: Nemecko, Rakúsko, Maďarsko, Slovensko: Verejný priestor podliehajúci tlaku
2. Západná cesta: Francúzsko, Španielsko, Portugalsko: Mestá solidarity
3. Vyšehradská cesta: Poľsko, Česká republika, Slovensko: Kultúra a divadlo
4. Baltská cesta: Švédsko, Fínsko a Estónsko: Udržateľnosť a klimatická zmena

Jesenná cesta – október a november 2019:

5. Stredomorská cesta: Taliansko, Slovinsko, Chorvátsko: Migrácia a hranice

Na každej zo zastávok sa tímy z karavanov stretávali s miestnymi ľuďmi a otvárali diskusiu na tému európskeho občianstva a slobody pohybu formou workshopov, spontánnych verejných happeningov, objavovania a prepájania lokálnych projektov, rozhovorov, skupinových diskusií a účasti na demonštráciách a verejných podujatiach. Cieľom tejto snahy bolo zvýšiť povedomie o možnostiach politickej participácie v EÚ medzi mobilnými občiankami a občanmi a zlepšiť tak znalosti miestnych úradníčok či úradníkov, aktivistiek alebo aktivistov a obyvateľiek a obyvateľov ohľadom európskeho občianstva a s ním súvisiacich politických práv.

Výsledná **SPRÁVA** prezentuje sadu osvedčených postupov a odporúčaní založených na troch základných kameňoch štátneho alebo európskeho občianstva ako takého: právach jednotlivca, podieľaní sa na pôsobení celku a začlenení sa do neho. Tímy Transeuropa Caravans osobne spoznali a preskúmali rad miestnych i regionálnych iniciatív, uvedených v správe ako osvedčené postupy, ktoré preukazujú, že je skutočne možné dosiahnuť inkluzívnu Európu – ak sa podarí spojiť sily občianskej spoločnosti, európskych inštitúcií a miestnej samosprávy, poraziť naratív národoveckého populizmu a predovšetkým si uvedomovať hodnoty európskeho občianstva.

Nasledujúce zhrnutie obsahuje kľúčové výstupy projektu. Rozsiahlejšie zdôvodnenie metódy, účelu a práce projektu Transeuropa Caravans možno nájsť v pripojenej **SPRÁVE**.

1. Voľby do Európskeho parlamentu 2019 – a čo ďalej? Plánovanie a vykonávanie ciest a aktivít organizovaných Transeuropa Caravans bolo umožnené nadchádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu, vďaka ktorým bola v roku 2019 európskej politike venovaná väčšia pozornosť zo strany verejnosti. Kvôli tomuto záberu na európske témy bolo tímom z Transeuropa Caravans umožnené angažovať sa v témach za vyššej účasti verejnosti, ako býva u tém spojených s EÚ obvyklé, a zároveň mohli svoje problémy a navrhnuté riešenia predniesť pred širším publikom aj miestne iniciatívy. Transeuropa Caravans dospeli k záveru, že európske inštitúcie, iniciatívy občianok a občanov aj miestna samospráva zamestnávajú celý rad talentovaných ľudí, ktorí skutočne dokážu aktivizovať širšiu verejnosť; mali by teda na tejto aktivizáciu pracovať priebežne, nielen pred voľbami.

2. Európske konexie: Projektu sa podarilo objaviť príklady dobrej praxe lokálnych aktivít, ktoré by bolo možné aplikovať aj v iných častiach Európy pomocou vytvorenia siete konexií. Táto metóda sa môže týkať takmer akéhokoľvek odvetvia ľudskej činnosti, ale je obzvlášť evidentná pri otázke slobody pohybu a migrácie: jedným z trendov, ktoré tímy z Transeuropa Caravans na svojich cestách spozorovali, bolo vyvíjanie iniciatív smerujúcej k búraniu bariér medzi migrantmi, teda medzi európskymi občiankami a občanmi pochádzajúcimi z inej krajiny, a miestnymi. Niekde tieto iniciatívy vznikli ako reakcia na protiimigračnú rétoriku prevládajúceho politického diskurzu, niekde vznikli z popudu miestnej samosprávy. Mobilné občianky a občania EÚ by však podľa výstupov z projektu profitovali zo silnejšej a rozsiahlejšej siete medzinárodných organizácií používajúcich rovnaké metódy pri práci s rovnakými skupinami ľudí naprieč kontinentom.

3. Ohniská problémov: Aj keď pozitívne výstupy z projektu ukazujú na oveľa pokročilejšie zaobchádzanie s európskou mobilitou, než by sa mohlo zdať z prieskumov verejnej mienky, bol zaznamenaný aj návrat k nacionalizmu, zmenšovanie verejného priestoru a odpor k zmenám, často v extrémnej podobe. Karavany identifikovali niekoľko kritických významných miest, do ktorých riešenia by sa okrem zásahu zo strany občianskej spoločnosti mala pustiť aj samospráva, vrátane inštitúcií EÚ:

Informačná priepasť. V oblasti prístupu k informáciám a radám existuje značný kontrast medzi hlavnými mestami, v ktorých sa zvyčajne vyskytujú inštitúcie poskytujúce poradenstvo a služby migrantom, a strednými a menšími mesta-

mi, v ktorých nie je k dispozícii nič. Táto absencia sa dotýka najmä miest, v okolí ktorých bývajú hromadne zamestnávané pracovníčky a pracovníci zo zahraničia a zón určených na prilákanie zahraničných investícií. Tímy z karavanov sa stretli s pracovníčkami a pracovníkmi, ktorí po skúsenostiach s nutnosťou bojovať za svoje vlastné práva prejavili ochotu bojovať za zabezpečenie týchto práv pre iných. S dostatočnou podporou by mali byť schopní vyplniť túto informačnú priepasť odovzďávaním svojich znalostí a poskytovaním rád. Ruka v ruke s týmto opatrením ide potreba ďalšieho výskumu, ktorý by identifikoval a vymedzil zóny kombinujúce vysokú mieru imigrácie a nedostatočnú podporu zo strany inštitúcií.

Podpora potlačovanej občianskej spoločnosti. Súdiate podľa informácií, ktoré pozbierali tímy z karavanov, v Európe priebežne vznikajú iniciatívy staviace sa proti protiimigračnej alebo rasistickej rétorike. Tieto iniciatívy sú však vystavené politickému tlaku zo strany vlád, ktoré ich obviňujú z konania proti národným záujmom. Jedným zo záverov projektu je, že tieto skupiny potrebujú výnimočnou mierou pomôcť k tomu, aby mohli naďalej vykonávať svoju činnosť v často nacionalistickom prostredí a zároveň by mal byť vytvorený nový program EÚ týkajúci sa európskych práv a hodnôt, ktorý by týmto organizáciám poskytoval štrukturálnu podporu.

Odporúčanie Transeuropa Caravans:

Pracovať na celoeurópskej sieti asociácií určených na ochranu práv európskych občianok a občanov.

Vykonať ďalšie výskumy migračných trás a dostupnosti podpory v určených lokalitách.

Inšpirovať sa príkladmi lokálnych iniciatív a vytvoriť špecificky európsku demokratickú kultúru.

Vzdelávať a zapájať mladé Európanky a Európanov do Európskeho akčného plánu pre demokraciu.

Vytvoriť medzinárodnú platformu s cieľom zdieľať a zlepšovať techniky zvyšovania občianskej angažovanosti a šíriť povedomie o možnostiach voľného pohybu po Európe.

Podporovať pluralitu médií a nezávislé médiá.

Bojovať proti nacionalizmu a politickému rozdeľovaniu spoločnosti jasným naratívom o európskych hodnotách.

www.transeuropacaravans.eu

[#transeuropaCaravans](https://twitter.com/transeuropaCaravans)

facebook.com/EuroAlter

twitter.com/EuroAlter

instagram.com/european_alternatives